

„Mám na svém běžkařském kontě přes 1200 km,“
říká pan Ing. Jan Vondráš z Brtnice.

Nejen o ohlédnutí se za zimou...

Petra Bittmanová (Oliveriusová), autorka rozhovoru, foto R. Vebr, MAFRA a archiv JV.....

Pro tento rozhovor jsem si vybrala zajímavou osobnost z Brtnice. Možná znáte pana inženýra Vondráše. Já jsem ho neznala, pouze jsem o něm slyšela a povím vám, milí čtenáři, že jsem moc ráda, že jsme se poznali. Setkali jsme se, když přijel z běžkařského závodu Marcialonga z Itálie a než odjel na Jizerskou 50. Detaily rozhovoru jsme doladováli, když se vrátil z Wisconsinu v USA, kde na běžkařském maratónu ujel 53 km. Dokážete si to představit? Jan Vondráš je obrovský profesionál ve svém oboru, kterým je energetika. Upřímně, při tvorbě otázek jsem začala pochybovat o tom, zda jsem si dobře vybrala, protože toto téma je pro mne, matku dvou dětí, která nikdy neřešila dodavatele pro domácnost, dosti vzdálené. Nešlo ale pouze o energetiku, šlo i o běžkování, ve kterém válí! Když mi do telefonu říkal o závodech na 100 km, myslela jsem, že jsem se přeslechla, ale nebylo to tak!

► Jak jste se dostal do Popovic?

JV: V Líbezních jsem žil celý život u hlavní silnice a to mi strašně vadilo. V Líbezních jsem byl 20 let zastupitelem a mimo jiné jsem se snažil o to, aby se prosadil obchvat. Po deseti letech snažení se nám to společně s tehdejší panem starostou a ještě dalšími dvěma lidmi podařilo. Obchvat ale bohužel vedl částečně jinudy, než jsme požadovali, a tak z 25 000 vozidel denně se provoz Líbezníci zredukoval jen na 15 000. Mně to ale nestačilo a s přítelkyní jsme se rozhodli, že půjdeme pryč. Kolem Popovic jsem ale mimo jiné absolvoval kdysi jako student několik dálkových pochodů a jako kluk hrál stolní tenis, takže jsem tuto krásnou krajinu znal. Chtěli jsme být nedaleko Praze kvůli práci a chtěl jsem bydlení s jezírkem nebo rybníčkem, kvůli rybaření, a tak jsme našli vhodný domeček tady, a ještě jsme ho kupovali od známé osobnosti.

► O jakou známou osobnost jde?

JV: V seriálu Návštěvníci hrál roli Adama Bernaua Viktor Král, který se odstěhoval na Nový Zéland. Jeho první role byla myslím ve snímku *Krakonoš a lyžníci*. Četl jsem o něm, že na Novém Zélandu je ředitelem firmy, která se zabývá prodejem zahradní techniky a vysavačů, což je zajímavé, protože se od herectví zcela odstříhl, i když byl úspěšný, a šel studovat ČVUT.

► Jaké sporty jste v životě dělal?

JV: Už jako malý kluk jsem dojížděl do Popovic v rámci okresního přeboru za stolním tenisem a mám tak vztah k místnímu bardovi panu Jiřímu Schillerovi. Hrál jsem s ním jako desetiletý kluk. Stolní tenis jsem hrál nakonec až do úrovně třetí ligy v letech 2009–2012. Věnoval jsem se též atletice a od 27 let jsem měl na prvním místě běžky. Dále jsem od dětství rybař, jezdím do Norska na ryby nepřetržitě již 24 let.

„Už jako malý kluk jsem dojížděl do Popovic.“

► Jako co pracujete? Dá se to říct nějak jednoduše? Viděla jsem několik Vašich vyjádření, která jsou vysoce profesionální a zároveň lehce pochopitelná pro laiky.

JV: Pracuji a jsem spoluzakladatel analytické firmy v energetice. Zpracovávám rozsáhlé analýzy, které se zabývají detailně problematikou všech sektorů, jako je elektřina, plyn, teplo, uhlí, a vývojem cen na energetických trzích. Byl jsem například v roce 2024 pozván poradci prezidenta

Osobnost: Ing. Jan Vondráš, 61 let

- > pochází z Líbezní, 9 let žije v Brtnici
- > je rozvedený, má dvě děti
- > vystudoval: VŠ ekonomických studií v Praze a Shell Research Petroleum v UK
- > zaměstnání: energetik, spoluzakladatel a ředitel energetické společnosti
- > záliby: běžkování, sport, příroda, rybolov

Pavla ke kulatému stolu našich hlavních expertů a následně požádán, abych zpracoval detailní analýzu rizik odchodu od uhlí a jeho náhradě jinými zdroji při výrobě elektřiny a tepla.

► Tlačí na nás nějak Evropská unie s nějakými Vám nepochopitelnými požadavky?

JV: Ano, tlačí na nás například v požadavcích na výstavbu větrných elektráren, ale zde není dostatečně větrno. Jsou vysoké požadavky na solární elektrárny, ale v našem podnebí slunných dní také příliš nemáme. Já vždy říkám v nadsázce, že přece EU taky nenutí Finy, aby pěstovali kokosové palmy, protože mají zimu. Nebo Španěly, aby pěstovali rýži, protože mají sucho. Pro Evropskou unii jsme málo zelení a ty větrníky nám stále předhazují. U nás je využití strašně malé, například oproti Baltu nebo Německu.

► **Je zajímavé, že knihy, které s sebou máte, jsou stále v tištěné podobě. Je po nich větší poptávka než po elektronické verzi?**

JV: K tištěným formám mají uživatelé i elektronickou verzi. Tyto knihy, které mám teď u sebe, jsou jednak *Velká energetika*, což je již 27. vydání, vychází každoročně od roku 1998. Druhou knihou je *Regionální energetika* – od roku 2001 14. vydání. Je moc milé, když přijedu do tepláren, elektráren, dolů atd. a ředitelé mají v kanceláři hned po ruce tyto naše 550stránkové analýzy, od prvního do posledního vydání. Někdy je pro ně jednodušší vyhledat si data v knize fyzicky, než je hledat v elektronické verzi. Je vidět, že ten materiál je uznávaný, což opravdu potěší.

„Je vidět, že ten materiál je uznávaný, což opravdu potěší.“

► **Co Vás na Vaší práci nejvíce baví? Jak jste se k energetice dostal?**

JV: Energetika je neuvěřitelně zajímavá a zásadní obor pro naši existenci – jak dlouho se vydrží bez vody a jídla ví asi každý, ale jak dlouho bez tepla a kdy přichází zásadní ohrožení našich životních funkcí, ví jen málokdo. Jsou tam vzájemné vazby, které nejsou na první pohled vidět, ale pokud do problematiky vklouznete, je to fascinující. Vždy mi v okolí říkali, že mám analytické myšlení, zpočátku jsem trochu tápal, ale klíčová byla asi zahraniční stáž v Anglii. V roce 1990 jsem vyhrál konkurz do firmy Shell Research Petroleum a s přestávkami jsem zde studoval téměř dva roky. Bylo to ve velkém výzkumném ústavu pro chemikálie a oleje u společnosti se žlutou mušličkou ve znaku, kterou zde asi každý zná. Pracoval jsem pak po návratu v jedné zahraniční bance, uměl jsem celkem jazyk, a pak v jedné irsko-anglické firmě jsem byl jmenován vedoucím oddělení analýz a tam jsem pochopil, že tuto parketu chci dělat.

► **Zmínil jste poradenství prezidentově kanceláři. Setkal jste se i s nějakými politiky?**

JV: Setkal jsem se opakovaně s pár poslanci osobně a musím říci, že energetika není pro každého. Někteří, kteří se neorientují a mají špatný neoborný názor a nechtějí slyšet jiný, tak s nimi nehnete. To je zajímavé a trpké zjištění. Pár poslanců ale bylo naopak schopno do problematiky proniknout. Problém je, že energetika je obor dlouhodobý, je potřeba dvacetiletá strategie, ale poslanci se každé čtyři roky mění a každý chce něco jiného.

► **Jak probíhalo to samotné poradenství u takto vysoce postavených osobností?**

JV: Jak jsem uvedl na počátku – před rokem a půl jsem byl požádán poradcem prezidenta, abych se zúčastnil kulatého stolu k problematice transformace naší energetiky. Oslovili mě nejspíš proto, že jsem měl několik vystoupení na podvýboru pro energetiku v parlamentu a hospodářském výboru, kde poradci prezidenta byli. Probíhalo to na zámku Jezeří a bylo tam pouze osm našich odborníků, pan prezident a jeho poradci. Přednesl jsem několik závěrů právě ke stávající problematice, která na nás dopadá nyní. Náměstek ministra, kterého

nebudu jmenovat, kličkoval a říkal, že je to složité. Oponoval jsem, že to složité není, pokud máte tvrdá data, a že během tří měsíců můžeme analýzu zpracovat bez nároku na odměnu. Pan prezident je bývalý voják, chytrý člověk a orientuje se a ví, že energetika je velmi strategické a pro naši bezpečnost klíčové odvětví.

► **Provedli jste analýzu?**

JV: Analýzu jsme zpracovali a byla poměrně široce publikovaná, jak v odborných kruzích, tak v médiích. Zelení ji sice napadali – oni mají svá přesvědčení, my zase máme data. Oponovali jsme tím, že při zavření elektráren bychom museli dovážet 15 TWh/rok, což je pro představu ¼ naší roční spotřeby elektřiny. Problém navíc je, že naše okolí tu elektřinu, odkud bychom ji mohli importovat, nemá. Obnovitelné zdroje fungují od května do září, ale zbylé měsíce? V zimních měsících fouká a svítí minimálně a vyrobit takto pomocí větrníků a solárů elektřinu a teplo téměř nelze. Můžeme tyto elektrárny vypnout, až budeme mít tvrdou řiditelnou náhradu. Tím se myslí provozní náhrada plynovými nebo jadernými zdroji. Bez dotací to ale nikdo moc nebude chtít stavět. Větrná a solární energie je tedy energie občasná. My potřebujeme zdroje produkující energii stále. Další věc je výroba větrných a solárních elektráren, na kterou je potřeba spousty plastů, kovů atd. Uhlíková stopa je obrovská už jen proto, že musíte v Africe vytěžit spoustu kobaltu a řadu dalších drahých zemin, bez kterých se vyrobit nedají. A co teprve likvidace, ta také není vyřešená.

► **Co je pro nás největší úskalí?**

JV: Nejvíce se lidé obávají zdražování, pochopitelně. Dále se bojíme, že elektřiny nebude dostatek, což může způsobit řadu problémů. Blackoutu, jako byl v červenci, si myslím se příliš obávat nemusíme. ČEPS (přenosová soustava, která je zodpovědná za dostatek elektřiny) může nařízovat snižování spotřeby, aby blackoutům předešla. Odborně se tomu termínu říká *load shedding*. Velký průšvih je emisní povolenka. První povolenku (ETS 1) platíme v ceně elektřiny. Problém zdražování domácího topení, benzínu a nafty se týká té druhé (ETS 2), je to vlastně nová brutální daň. Politikum se nyní podařilo ji o rok odložit. Brusel se jí však za žádnou cenu vzdát nechce. Dopad by při její, zatím předběžné ceně 65 EUR/t byl do cen tepla a také pohonných hmot obrovský.

► **Složité téma energetiky a Vaši náročnou práci balancuje tedy právě sport a běhkování? Jakých závodů se účastníte?**

JV: Ano, nyní jsem například jel po osmé v Itálii závod Marcialonga. Letos pouze 45 km místo 70 km, kvůli bolavému rameni. A hned za pár dní

jedu Jizerskou 50. Tu jezdím od roku 1993, od rozdělení Československa, každý rok. Jednu jsem nedojel kvůli zlomenému vázání. Takže rok musím ještě počkat, než budu v klubu mistrů. Byl to jediný závod z těch cca 60, který jsem nedojel. Mám za sebou osm Vasových běhů (90 km) nebo jsem jel 100 km ve Finsku. Dále jsem Worldloppet Gold Master, což znamená, že jsem jel deset maratonů v deseti různých zemích Evropy a jeden v zámoří ve stanovených časových limitech. Za polární kruh jezdím moc rád a rád se tam vracím. Stovku klasicky jsem jel v okolí Vuokatti ve Finsku, kde byly na jezeře těžké podmínky, zima, vánice... Jel jsem i závody ve světové lize dálkových běhů v Polsku, Norsku, Rakousku, ve Švýcarsku, v Kanadě i na Islandu atd. V Evropě mi chybí již jen závod v Estonsku.

„Pár poslanců ale bylo naopak schopno do problematiky proniknout.“

► **Když jezdíte po světě za běžeckými závody, zvládáte tam poznat i něco jiného? Nebo jen závod a domů?**

JV: Například loni v Kanadě, kde bylo zrovna –20 °C, jsme stihli po závodech i komentovanou návštěvu parlamentu v Ottawě, byli jsme na zápase NHL, v úžasném vojenském muzeu, děvčata stihla i nákupy a také jsme navštívili nejdelší bruslařskou přírodní dráhu, která je vedená v UNESCO. Většinou projdeme památky. Například na Islandu památky moc nejsou, ale místní organizátoři v Ísafjörður nám připravili takovou domácí hostinu s jejich specialitami, že na ni ještě mnoho let nezapomeneme. Vždy je dopředu naplánováno, co navštívíme, a za těch pět šest dní se dá zvládnout překvapivě dost.

► **Jak hodnotíte poslední zimu v Popovicích?**

JV: No za poslední dobu byla pěkná zima v roce 2017, pak v roce 2021 a tato zima také (zatím) není špatná. Mám tady partu kamarádů, se kterými jezdím na jaře a v létě na kole. Setkal jsem se i s místní partou běžkařů, ale byla řada zim, kdy se na pastvinách kolem Krámských jezdit nedalo. Parta místních se skůtem se ale letos opět snažila a na těch pár dní, co byl zatím sníh, tratě skvěle připravila. Za to jim velký dík! Po práci, když to vyšlo a byl sníh, tak bylo moc příjemné dát si večer 15–20 km. Letos jsem tam napočítal o jednom víkendů takových čtyřicet aut, takže zájem o běhkování v Popovicích a okolí evidentně je.

Děkuji Vám moc za rozhovor a přeji mnoho energie, a to jak do práce, tak i do běhkování, před kterým opravdu smekám, a děkuji, že nás tak krásně reprezentujete po světě. ■

Před dokončením rozhovoru jsem si ještě „odskočil“ s partou dálkových běžců do USA a absolvoval 53km maraton na krásných amerických tratích.